

Güvenli Bağlanma Düzeyi ve Benlik Kurguları İle Üniversiteye Yeni Başlayan Öğrencilerin Uyumları Arasındaki İlişki

Gülşah Sevinç¹, Tülin Şener-Kılınç²

¹ Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

² Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümü, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

Sorumlu Yazar: Gülşah Sevinç, gulsahkara85@yahoo.com

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Bilgilendirme: Bu makale, birinci yazarın ikinci yazarın danışmanlığında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde tamamladığı yüksek lisans tezine dayalı olarak hazırlanmıştır.

Kaynak Gösterimi: Sevinç, G., & Şener-Kılınç, T. (2018). Güvenli bağlanma düzeyi ve benlik kurguları ile üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin uyumu arasındaki ilişki. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(3), 306-324. doi:10.17244/eku.377465

The Relationship Between Attachment Security, Self-Concepts and University Adjustment of Freshmen

Gülşah Sevinç¹, Tülin Şener-Kılınç²

¹ The Department of Educational Psychology, Graduate School of Educational Sciences, Ankara University, Ankara, Turkey

² Department of Educational Psychology, Faculty of Educational Sciences, Ankara University, Ankara, Turkey

Corresponding Author: Gülşah Sevinç, gulsahkara85@yahoo.com

Article Type: Research Article

Acknowledgement: This article was generated based on the first author's master thesis completed under the guidance of the second author at the Graduate School of Educational Sciences, Ankara University, Turkey.

To Cite This Article: Sevinç, G., & Şener-Kılınç, T. (2018). Güvenli bağlanma düzeyi ve benlik kurguları ile üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin uyumu arasındaki ilişki. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(3), 306-324. doi:10.17244/eku.377465

Güvenli Bağlanma Düzeyi ve Benlik Kurguları ile Üniversiteye Yeni Başlayan Öğrencilerin Uyumları Arasındaki İlişki

Gülşah Sevinç¹, Tülin Şener-Kılınç²

¹Eğitimde Psikolojik Hizmetler Anabilim Dalı, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

ORCID: ...

²Eğitimde Psikolojik Hizmetler Bölümü, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye

ORCID: ...

Öz

Bu çalışmada, üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin anne, baba ve akranlarına bağlanma düzeyleri, toplulukçu-ilişkisel-bireyci benlik kurguları ve üniversiteye uyum düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca cinsiyet, yaşanan şehir, aile ile yaşama durumu, anne ve babanın eğitim düzeyi ile üniversiteye uyum düzeyi arasındaki ilişki ele alınmıştır. Anneye ve babaya bağlanma düzeyleri ile anne-babanın eğitim düzeyleri arasındaki ilişkinin yanı sıra anne, baba ve akranına güvenli bağlanma düzeyi ile benlik kurgularının cinsiyete göre farklılaşma gösterip göstermediği de analize dahil edilmiştir. Çalışma grubunu, 183'ü kız, 69'u erkek olmak üzere toplam 252 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak Kişisel Bilgi Formu, Ebeveyn ve Akranına Bağlanma Ölçeği (EABÖ), İlişkisel Toplulukçu Bireyci Benlik Ölçeği (İTBBÖ) ve Üniversite Yaşamı Ölçeği (ÜYÖ) uygulanmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler araştırma sorularının cevaplanmasına yönelik olarak SPSS kullanılarak gerçekleştirilen standart çoklu doğrusal regresyon ve t-testi ile analiz edilmiştir. Çalışma sonucuna göre anneye ve akranlara güvenli bağlanma düzeyi ile üniversiteye uyum arasında anlamlı bir ilişki vardır. Ayrıca ilişkisel ve toplulukçu benlik kurgusu ile üniversite uyumu arasında anlamlı düzeyde bir ilişki varken, bireyci benlik kurgusu ile üniversiteye uyum arasında bir ilişki çıkmamıştır. Annenin eğitim düzeyi anne ile bağlanmada herhangi bir önem taşımazken babanın eğitim düzeyi babaya güvenli bağlanma aşamasında önemli bir etkiye sahiptir.

Makale Bilgisi

Anahtar Kelimeler:

Üniversiteye uyum, bağlanma, benlik kurgusu, toplulukçu, ilişkisel, bireyci

Makale Geçmişi:

Geliş: 11 Ocak 2018

Düzeltilme: 29 Mayıs 2018

Kabul: 25 Haziran 2018

Makale Türü: Araştırma Makalesi

The Relationship Between Attachment Security, Self-Construals and University Adjustment of Freshmen

---

Abstract

This study examines the correlation between attachment security both with parents and peers, self-construals – collectivist, relational and individualist- and level of university adjustment of students in the first year. The correlation between gender, city of residence, the state of living with parents, maternal and paternal educational level and university adjustment has been analyzed as well. The correlation between the maternal and paternal attachment and the education levels of parents has also been considered. The attachment levels and self-construals have been analyzed to the extent that they differed depending on the gender, as well. The participants of the research consisted of 252 university students (183 female, 69 male). The Inventory of Parent and Peer Attachment (IPPA), Relational, Individual and Collective Self Aspects (RIC) Scale and University Life Scale (ULS) were used for data collection. The data was analyzed with Multiple regression analysis and t-test. The results indicate that there is a significant correlation between attachment to mother and peers, and university adjustment. As for the self-construals, there is a significant correlation between the relational and collective self, and university adjustment. There is no correlation between the individualist self-construal and university adjustment. Whereas the maternal education level does not have an impact on maternal attachment, paternal educational level has a significant impact on paternal attachment security.

Article Info

Keywords: University adjustment, attachment, self-construal, collectivist, relational, individualist

Article History:

Received: 11 January 2018

Revised: 29 May 2018

Accepted: 25 June 2018

Article Type: Research Article

Giriş

Bağlanma, bebeğin annesi (ya da ona bakım veren kişi) ile içten, samimi, sıcak ve sürekli bir ilişki kurması sonucunda gelişen ve ruh sağlığı için çok önemli olan bir kavramdır. Bebeklik döneminde aşamalar halinde ortaya çıkan bağlanma, bireyin yaşamı boyunca etkisini sürdürmeye devam eder. Bebeklikte kurulan anne-bebek ilişkisinin, ilerleyen dönemlerde romantik ilişkilerden iş yaşamına, cinsel yaşamdan dini ve politik inançlara kadar birçok alanda etkili olduğu gözlemlenmektedir.

Bowlby'ye (2014) göre bağlanma sürecinin temel sonucu, bireyin yabancı ortamlarda davranışını düzenlemesi için sosyal etkileşime yönelik bir içsel çalışan model geliştirmesidir. Bebek yaşamının ilk anlarından itibaren, anababanın onun gereksinimleri karşısında sunacağı güven dolu ya da güvenden yoksun olan ortamlara bağlı olarak kendine ve diğerlerine ilişkin içsel çalışan modeller oluşturur (Bowlby, 2014; 2015). Bireyin ilerideki dönemde başkaları ile kuracağı ilişkilere bunlar yön verir. Bu zihinsel temsiller, bebeğin ebeveynlerine ilişkin güven veren ve şefkatli; kendine dair ise sevgi ve ilgi gösterilmeye değer bir içsel çalışan model oluşturması durumunda ilerideki ilişkilerine olumlu katkıda bulunacaktır. İçsel çalışan modellerin bireyin hayatındaki etkisi, ebeveynlerinden ayrıştığı, özerkleşme ve bireyleşme açısından büyük aşama kaydettiği ergenlik döneminde ve üniversite yıllarında da devam eder. Bakım veren ile bebeklikte kurulan güvене dayalı ilişki, bireyin üniversiteye geldiğinde gerek akranlarıyla gerekse romantik ilişkisindeki eşyle geliştireceği ilişkisinin bir provasını niteliğindedir.

Bağlanma ergenlik dönemine gelindiğinde farklı bir şekil alır. Sosyal etkileşimlerin yoğunluk kazandığı ve anne babadan ayrışmanın zirveye ulaştığı bu dönemde sadece anababa ile değil, aynı zamanda yakın arkadaşlar, akrabalar, öğretmenler, psikolojik danışmanlar ve romantik partnerler ile bağlanma ilişkisi geliştirilmektedir (Demir, 2010). Yani akranlar bir bağlanma figürü olarak ergenin hayatına girmeye başlarlar. Akranlar üniversiteye geçiş aşamasında da, ortak zorlukları yaşadıkları dönemde sosyal destek olmaları açısından birey açısından büyük önem taşır.

Bağlanma, bireyin üniversiteye uyumu söz konusu olduğunda da önemli bir etken olarak karşımıza çıkar. Uyum denildiğinde, bireyin çevrenin ortaya çıkardığı yenilikler ile başa çıkabilmesini sağlayacak davranışlar akla gelir. Rathus ve Nevid (1986), uyumu insanların çevrenin taleplerini karşılmasına izin veren davranış olarak niteler ve bireylerin çevreden gelen baskılarla ve stresle başa çıkma süreçleri olarak tanımlar. Uyum sağlamak, bebeklik ve çocukluk döneminin ne kadar önemli bir ögesi ise üniversiteye geçiş süreci de bir ergenin hayatı için o kadar önemlidir.

Üniversitenin ilk yılı geçiş dönemini temsil etmesi açısından diğer yıllara kıyasla bireyin daha çok zorluklarla karşı karşıya kalması beklenen yıldır. Birçok birey belki de ilk defa evinden ve yaşadığı şehirden uzaklaşmakta (Berman & Sperling, 1991), yalnız başına bir yurttan ya da birkaç kişi ile kiraladıkları bir evde yaşamakta, dolayısıyla gerek yeni okul ortamı gerekse yeni ev ortamının getirdiği değişimlere ve zorluklara maruz kalmaktadır. Bu durum, ilk defa aile kaynaklarından ve desteğinden uzak kalmak anlamına gelmektedir (Arnstein, 1980; Henton, Lamke, Murphy, & Haynes, 1980). Bu nedenle bireyin genişleyen özgürlük alanı ona bir dizi sorumluluk getirir. Aynı zamanda harcamaları düzenleme sorumluluğunu da daha çok üstlenmesi beklenir. Yetişkinlik rollerine ve sorumluluklarına geçişi kapsayan ileri ergenlik döneminde (Levinson, Darrow, Klein, & Levinson, 1978) bu sorumlulukları yerine getirmek önem kazanır ve bu noktada uyum süreci işin içine girer.

Yaşanan zorlukların yoğunluğundan ötürü üniversitenin birinci yılında okuyan öğrencilerin uyum süreçleri ile ilişkili olan değişkenleri incelemek büyük önem taşımaktadır. Üniversite uyumu odağa alınarak yapılmış çeşitli faktörlerin incelendiği çok sayıda araştırma bulunmaktadır. Birçok araştırma sonucunda (Kenny, 1987; Bradford & Lyddon, 1993), ailesi ile güvenli bağlanmaya sahip öğrencilerin yeni üniversite ortamına daha iyi uyum sağladıkları ortaya konmuştur. Üniversiteye uyum sürecinde akranların rolünün önemli olduğunu vurgulayan araştırma (Awang, Kutty, & Ahmad, 2014; Friedlander, Reid, Shupak, & Cribbie, 2007; Salami, 2011) sayısı da çoktur. Bu araştırmalarda akranlardan alınan sosyal desteğin artmasıyla birlikte üniversiteye uyumun arttığı sonucu çıkmıştır.

Sosyal bir ürün olan benlik, sosyal etkileşimler sonucunda oluşan ve kişinin kendisi ile ilgili farkındalığını yansıtan bir kavramdır (Kağıtçıbaşı, 2010). Benliğin sosyo-kültürel boyutta ele alınması sonucu ortaya çıkan benlik kurgusu ise bireyin içinde büyüdüğü kültürün etkisi ile şekillenen bir yapıdır. Hofstede'in (1980) dünyadaki kırkın üzerindeki ülkeden elde ettiği bilgilerden yola çıkarak oluşturduğu kültürel boyutlar göz önünde bulundurulduğunda şu sonuca ulaşılabilir: Batılı kültürler genel olarak bireyin diğerlerinden ayrışmasını vurguladığı için bireyci olarak adlandırılırken, Batılı olmayan kültürler bireylerin diğerleri ile bağlı olmasını vurguladığı için toplulukçu olarak

değerlendirilir. Markus ve Kitayama'nın (1991) bu çerçevede tanımladığı bağımsız ve karşılıklı bağımlı benlik kurguları, bireyin diğerlerinden ayrışması ve bireyleşmesi odağında düşünüldüğünde, bireyciliğin ağır bastığı toplumlarda ayrışma ve bireyleşme gereksiniminin daha yüksek olması beklenir. Diğer taraftan toplulukçuluğun ağır bastığı toplumlarda, içinde bulunulan grubun istekleri daha ağır bastığı için de ayrışma ve bireyleşme gereksiniminin daha düşük olması beklenir (Burger, 2016). Buradan yola çıkılarak, bireyciliğin ağır bastığı toplumlarda, bireylerin bağımsız benlik kurgusu geliştirme olasılığının daha yüksek olduğu, tam tersine toplulukçuluğun ağır bastığı toplumlarda ise bireylerin karşılıklı bağımlı benlik kurgusu geliştirme olasılıklarının daha yüksek olabileceği düşünülebilir. Bu iki kutuplu benlik kurgusu yapısına daha sonraki dönemlerde karşı çıkmış ve bireylerin hem özerk hem de ilişkisel benlik kurgusu geliştirebileceği ileri sürülmüştür (Kağıtçıbaşı, 2005). Yapılan araştırmalar da (örn., Kwak, 2003) özerkliğin ve ilişkiselliğin bir arada bulunmasının, ergenin iyi oluşu üzerinde olumlu etkileri olduğunu ortaya koymuştur.

Özellikle son dönemde benlik ile ilgili yapılan çalışmalarda (örn., Brewer & Gardner, 1996; Kashima & Hardie, 2000), karşılıklı bağımlı ve bağımsız benlik kurgularını içeren ikili yapıdan ziyade bireyci, toplulukçu ve ilişkisel benlik kurguları şeklinde şekillenen üçlü bir yapının benimsendiği görülmektedir. Ercan'ın (2008) da belirttiği gibi, bu üçlü model diğer modellere kıyasla daha kapsamlı bir kuramsal çerçeve sunması açısından önemlidir. Buradan hareketle bu çalışmada bireycilik, ilişkisellik ve toplulukçuluk boyutları, Ercan'ın (2008) çalışmasında benimsediği tanımlar odağında ele alınmaktadır. Bireycilik boyutu, bireyi başkalarından farklı, kendine özgü biricik özellikleriyle yansıtan, ilişkisellik boyutu bireyin yakın çevresindeki diğer bireylerle ilişkisini ve özdeşimini içeren ve toplulukçuluk boyutu birey ve topluluk arasındaki sembolik değerleri yansıtan boyut olarak değerlendirilmektedir (Ercan, 2008). Sonuç olarak benlik kurguları söz konusu olduğunda ortak bir sınıflama söz konusu değildir. Ayrıca yapılan araştırmalar bağlamında ele alındığında bireycilik, ilişkisellik ve toplulukçuluğun birbirini dışlayan boyutlar olmaktan ziyade belirli düzeylerde bir arada bulunabilen özellikler olduğu vurgulanabilir.

Geçmişte Türk kültürü, ailenin birey için hayatının sonuna kadar önemini büyük oranda koruduğu, yakın bağların büyük oranda sürdürüldüğü bir kültür olması dolayısıyla toplulukçu olarak ele alınmıştır (Hofstede, 2001). Fakat sanayileşme ile birlikte yaşanan değişimler sonucunda bugün gerek bireyci gerek toplulukçu öğelerin bir arada bulunduğu düşünülmektedir (İmamoğlu, 2002; Karadayı, 1998). Yaşanan bu değişimlerle birlikte bireylerin benlik kurgularında da değişimin meydana gelmesi beklenmektedir. Yapılacak araştırmalar ile benlik kurgularında ve üniversite uyumu gibi etkilediği farklı değişkenlerde yaşanan değişimlerin daha iyi anlaşılacağı düşünülmektedir. Bu araştırma çerçevesinde de Türk kültüründeki bireylerin ilişkisel benlik kurgusuna sahip olmasının, üniversiteye uyum aşamasında etkili olup olmadığının incelenmesi sonucunda yazındaki önemli bir boşluğun doldurulacağı söylenebilir.

Bağlanma ve benlik kurgusu gibi değişkenlerin yanı sıra üniversiteye uyum sürecinde önemli değişkenler olarak ortaya çıkabilen öğrencinin yaşadığı şehir, kiminle yaşadığı, annesinin ve babasının eğitim düzeyi gibi değişkenlerin de incelenmesi büyük önem taşır. Bazı araştırmalar (Al-Qaisy, 2010) üniversite eğitimi için başka bir şehre taşınan öğrencilerin üniversiteye uyum düzeyinin düşük olduğunu bulmuştur. Benzer şekilde bazı araştırmalar (Zubaroglu & Şayan, 1997) üniversite eğitimi süresince aile ile birlikte yaşamının bireye olumlu bir şekilde yansıdığını göstermiştir. Bu değişkenlere ilişkin veriler farklı benlik kurgularının ağırlık kazandığı toplumlarda farklılık gösterdiği için Türkiye'de bu değişkenlerin üniversiteye uyum sürecine katkısını irdelemek önem taşır. Buna ilaveten cinsiyet değişkeni ile ilgili bulgular da çok farklılık gösterir. Bazı araştırmalar (Bülbül & Acar-Güvendir, 2014) kızların üniversiteye uyum düzeylerinin daha yüksek olduğunu gösterirken bazıları (Karahana, Saridoğan, Özkamalı, & Dicle, 2005) iki cinsiyet arasında bir farkın olmadığını ortaya koymaktadır.

Alanyazında bağlanma ile anne ve babanın eğitim düzeyi değişkenleri arasında da ilişki olduğunu gösteren veriler vardır. Annenin veya babanın eğitim düzeyinin yüksek olması bireyin güvenli bağlanma geliştirmesine katkıda bulunuyor olabilir (Weisel & Kamara, 2016). Bunun tam tersine anne ve babanın eğitim düzeyi ile bağlanma düzeyi arasında hiçbir ilişki olmadığını gösteren araştırmalar (Haltigan, Lambert, Seifer, Ekas, Bauer, & Messinger, 2012) da bulunmaktadır. Bu çerçevede, söz konusu değişkenler arasındaki ilişkinin incelenmesi önemlidir.

Son olarak benlik kurgularının cinsiyete göre değişiklik gösterip göstermediğinin incelendiği çok sayıdaki araştırmadan çıkan sonuçlar da farklılık göstermektedir. Kadınların ilişkisel benlik kurgusu, erkeklerin ise bireyci benlik kurgusu geliştirme olasılığının daha yüksek olduğunu gösteren birçok araştırmaya (örn: Jordan & Surrey, 1986)

rağmen Türkiye'nin toplumsal yapısında meydana gelen değişimler dolayısıyla benlik kurguları bakımından farklı veriler elde edilmesi mümkün olabilir.

Bağlanma, benlik kurguları ve üniversiteye uyum ile ilgili olarak yapılan çalışmalardan elde edilen verilerin farklılık göstermesi dolayısıyla bu değişkenlerin birbiri ile ilişkisinin incelenmesi önemlidir. Ayrıca toplulukçu özellikleri ağır basan, diğer taraftan da bireycilik eğilimlerinin de göze çarptığı Türk kültüründe bu değişkenler arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi de gereklidir. Bu bağlamda, bu çalışmada, üniversite birinci sınıfta bulunan öğrencilerin anne, baba ve akranlar ile kurdukları güvenli bağlanma düzeyi, benlik kurguları, yaşadıkları şehir, cinsiyetleri, aile ile yaşama durumları, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi değişkenlerinin üniversiteye uyum düzeyinin anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Buna ek olarak öğrencilerin anneye bağlanma düzeyinin annelerin eğitim düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığına, benzer şekilde babaya bağlanma puanlarının babaların eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığına bakılmıştır. Ayrıca anneye, babaya ve akrana bağlanma puanlarının ve benlik kurgusu puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığı belirlenmiştir.

Yöntem

Araştırma Grubu

Bu çalışmanın araştırma grubunu, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde birinci sınıfta okuyan, yaşları 17 ile 20 arasında değişen öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırma grubunda bulunan öğrencilerin 17'si (%48,60) kız ve 18'i (%51,40) erkek olmak üzere 35'i (%13,80) Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü'nde, 39'u (%83,00) kız ve 8'i (%17,00) erkek olmak üzere 47'si (%18,60) Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde, 35'i (%89,70) kız ve 4'ü (%10,30) erkek olmak üzere 39'u (%15,50) Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Bölümü'nde, 25'i (%53,20) kız ve 22'si (%46,80) erkek olmak üzere 47'si (%18,60) Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü'nde, 47'si kız (%88,70) ve 6'sı erkek (%11,30) olmak üzere 53'ü (%21,00) Okul Öncesi Öğretmenliği Bölümü'nde, 20'si (%64,50) kız ve 11'i (%35,50) erkek olmak üzere 31'i (%12,30) Zihinsel Engelliler Öğretmenliği Bölümü'nde öğrenim görmektedir. Özetle, araştırma grubu 183'ü (%72,62) kız, 69'u (%27,38) erkek olmak üzere toplam 252 üniversite birinci sınıf öğrencisinden oluşmaktadır.

Çalışmaya katılan kız öğrencilerin sayısının erkek öğrencilerden oldukça fazla olduğu görülmektedir. Bu durum araştırma grubunun Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi öğrencilerinden oluşması ve bu programlarda kız öğrenci sayısının daha çok olması ile açıklanabilir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada, veri toplamak amacıyla Ebeveyne ve Akrana Bağlanma Ölçeği (EABÖ), İlişkisel-Toplulukçu-Bireyci Benlik Ölçeği (İTBBÖ), Üniversite Yaşamı Ölçeği ve kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Armsden ve Greenberg (1987) tarafından geliştirilen Ebeveyne ve Akrana Bağlanma Ölçeğinin, Raja, McGee ve Stanton (1992) tarafından kısa formu oluşturulmuştur. Bu ölçek, anababaya ve akrana bağlanmayı ölçen iki alt ölçeği kapsamaktadır. Anababa ve Akrana Bağlanma Ölçeği, Asla (1) ile Daima (7) seçeneklerinden oluşan 7'li Likert Tipi bir ölçektir. Katılımcılar tarafından hem anne ve baba hem de akranlar için yanıtlanmıştır. Ebeveyne ve Akrana Bağlanma Ölçeği, Günaydın, Selçuk, Sümer ve Uysal (2005) tarafından Türk kültürüne uyarlanmış ve yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonucunda, iç tutarlık katsayısı yüksek bulunmuştur (Cronbach α : anne için= ,88, baba için= ,90). Bu çalışma kapsamında elde edilen veriler ile yapılan güvenilirlik analizi sonucunda ise benzer şekilde yüksek iç tutarlılık katsayıları elde edilmiştir (Cronbach α : anne için= ,90; Cronbach α : baba için= ,91; Cronbach α : akranlar için= ,88). Elde edilen yüksek iç tutarlılık katsayıları ölçeklerden elde edilen bulguların güvenilir olduğunu ve bu bulgulara dayanarak yapılacak sonuçların da güvenilir olduğunu göstermektedir.

İlişkisel-Toplulukçu-Bireyci Benlik Ölçeği (İTBBÖ) Kashima ve Hardie (2000) tarafından geliştirilmiştir ve bireyci, ilişkisel ve toplulukçu benlik düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Her biri 9'ar maddeden oluşan (Toplamda 27 madde) üç alt ölçekten oluşmaktadır ve 7'li Likert tipindedir (1=Kesinlikle katılmıyorum, 7=Tamamen katılıyorum). Ölçeğin güvenilirliğine yönelik olarak yapılan analizlerde iç tutarlık katsayısı bireycilik alt ölçeği için ,72, ilişkisel alt ölçeği için ,81 ve toplulukçuluk alt ölçeği için ,78 olarak hesaplanmıştır (Kashima & Hardie, 2000). İTBBÖ, Ercan (2011) tarafından Türk kültürüne uyarlanmıştır ve sözkonusu ölçeğe ilişkin yapılan analizde iç tutarlık katsayısı (Cronbach α) .86 olarak bulunmuştur. Bu çalışma kapsamında yapılan güvenilirlik analizi sonucunda ölçeğe

ait Cronbach α iç tutarlılık katsayısı ise ,91 olarak bulunmuştur. Elde edilen iç tutarlılık katsayısının yüksek olması ölçekten elde edilen bulguların güvenilir olduğunu ve bu bulgulara dayanarak yapılacak sonuçların da güvenilir olduğunu göstermektedir.

Üniversite Yaşamı Ölçeği, Aladağ, Kağnıcı, Tuna ve Tezer (2003) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek toplam 48 maddeden oluşmaktadır ve maddeleri Bana Hiç Uygun Değil (1) ile Bana Tamamen Uygun (7) seçeneklerinden oluşan 7'li Likert tipi bir ölçektir. Aladağ, Kağnıcı, Tuna ve Tezer (2003) ölçeğin tümüne ilişkin iç tutarlılık katsayısını (Cronbach α) ,91 olarak bulunmuşlar ve ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik düzeyinin yüksek düzeyde olduğunu ifade etmişlerdir. Bu çalışma kapsamında elde edilen ile yapılan güvenilirlik analizi sonucunda ölçeğe ait Cronbach α iç tutarlılık katsayısı ise ,95 olarak bulunmuştur. Elde edilen iç tutarlılık katsayısının yüksek olması ölçekten elde edilen bulguların güvenilir olduğunu ve bu bulgulara dayanarak yapılacak sonuçların da güvenilir olduğunu göstermektedir.

Bunların yanı sıra öğrencilerden kişisel bilgilerine yönelik olarak bir form doldurmaları istenmiştir. Kişisel bilgi formunda katılımcılara cinsiyet, yaş, okuduğu bölüm, üniversiteye başlamadan önce yaşadığı şehir ile ilgili bilgilerin yanı sıra kiminle kaldıkları ve anne ve babasının eğitim düzeyleri sorulmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmanın birinci amacı anne, baba ve akranlar ile kurulan güvenli bağlanma düzeyi, benlik kurgusu, yaşanılan şehir, cinsiyet, aile ile yaşama durumu, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi değişkenlerinin üniversite birinci sınıfta bulunan öğrencilerin üniversiteye uyum düzeyinin anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığını belirlemesidir. Bu amaç doğrultusunda çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Yapılan çoklu doğrusal regresyon analizinde süresiz yordayıcı değişkenler (cinsiyet, yaşanılan şehir, aile ile birlikte yaşama, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi) kukla (dummy) değişken olarak analize alınmıştır. Sürekli yordayıcı değişkenler (bağlanma ve benlik kurguları değişkenleri) ise analize herhangi bir işlem geçirmeden alınmıştır. Çoklu doğrusal regresyon analizi yapılmadan önce varsayımları kontrol edilmiştir ve tüm varsayımların sağlandığı görülmüştür.

Araştırmanın ikinci amacında, anneye bağlanma düzeyinin anne eğitim düzeyine göre anlamlı fark gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız örneklem için t-testi yapılmıştır. Bağımlı değişkene (anneye bağlanma düzeyi) ait puanların bağımsız değişkene ait her bir düzey için normal dağılım varsayımının sağlandığı görülmüştür.

Araştırmanın üçüncü amacında, babaya bağlanma düzeyinin baba eğitim düzeyine göre anlamlı fark gösterip göstermediğini belirlemek için bağımsız örneklem için t-testi yapılmıştır. Bağımlı değişkene (babaya bağlanma düzeyi) ait puanların bağımsız değişkene ait her bir düzey için normal dağılım varsayımının sağlandığı görülmüştür.

Araştırmanın dördüncü amacında, bağımlı değişkenlere (anneye, babaya ve akrana bağlanma) ait puanların cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için bağımsız örneklem için t-testi yapılmıştır. Bağımlı değişkenlere (anneye, babaya ve akrana bağlanma) puanlarının bağımsız değişkene ait her bir düzey (kız-erkek) için normal dağılım varsayımının sağlandığını göstermektedir.

Araştırmanın beşinci amacında, bireyci-ilişkisel-toplulukçu benlik kurgusu puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi için bağımsız örneklem için t-testi yapılmıştır. Verilerin kızlar ve erkekler için normal dağılım gösterdiği ortaya konmuştur.

Bulgular

Araştırmada kullanılan sürekli bağımsız değişkenlere ilişkin puanlarının ait betimsel istatistikler Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğrencilerin Sürekli Bağımsız Değişkenlere İlişkin Puanlarının Betimsel İstatistikleri

Bağımsız Değişkenler	$\bar{x}$	s.s.
Anneye bağlanma	64,99	13,73
Babaya bağlanma	59,67	15,57
Akrana bağlanma	63,88	13,10
Bireyci benlik kurgusu	50,79	8,75
İlişkisel benlik kurgusu	49,18	10,82
Toplulukçu benlik kurgusu	45,56	11,15

Tablo 1'e göre öğrenciler bireyci benlik kurguları puanları açısından daha çok benzerlik gösterirken, öğrencilerin en fazla, babaya bağlanma açısından farklılık göstermektedir.

Üniversiteye uyum ile anneye, babaya ve akrana bağlanma, benlik kurguları, yaşanılan şehir, cinsiyet ve aile ile yaşama durumu, annenin ve babanın eğitim durumu arasındaki ilişkiye dair bulgular

Araştırmanın ilk amacı, anneye güvenli bağlanma düzeyi, babaya güvenli bağlanma düzeyi, akrana güvenli bağlanma düzeyi, benlik kurguları, yaşanılan şehir, cinsiyet, aile ile yaşama durumu, annenin ve babanın eğitim düzeyi değişkenlerinin üniversite uyumunun anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığının belirlenmesidir.

Tablo 2'de öğrencilerin üniversite uyumuna yönelik çoklu regresyon analizi sonuçları verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Üniversite Uyumuna Yönelik Çoklu Regresyon Analizi Sonuçları

Bağımsız değişkenler	B	Standart hata	β	t	p	İkili r	Kısmi r
Sabit	44,35	18,06	-	2,45	,01	-	-
*Anneye bağlanma	,91	,24	,264	3,84	,00	,62	,25
Babaya bağlanma	-,002	,18	-,001	-,01	,99	,49	-,00
*Akrana bağlanma	1,4	,22	,389	6,4	,00	,69	,39
Bireyci benlik kurgusu	,15	,29	,028	,52	,60	-,16	,03
*İlişkisel benlik kurgusu	1,2	,30	,275	3,99	,00	,57	,26
*Toplulukçu benlik kurgusu	-,63	,29	-,149	-2,14	,03	,16	-,14
*Cinsiyet	10,01	4,67	,095	2,14	,03	-,14	,14
*Yaşanılan şehir	-13,85	5,59	-,141	-2,48	,01	-,31	-,16
Aile ile yaşama durumu	,044	5,21	,000	,01	,99	-,14	,00
Annenin eğitim düzeyi	6,51	4,55	,067	1,43	,15	,18	,09
Babanın eğitim düzeyi	6,46	4,4	,069	1,47	,14	,34	,10

R=,79; R²=,63; F₍₁₁₋₂₂₄₎=34,61; *p ≤ ,05

Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t-testi sonuçları incelendiğinde anneye bağlanma, akrana bağlanma, ilişkisel benlik kurgusu, toplulukçu benlik kurgusu, cinsiyet, yaşanılan şehir değişkenlerinin anlamlı olarak üniversiteye uyum için yordayıcı değişken oldukları görülmektedir. Babaya bağlanma, bireyci benlik kurgusu, aile ile yaşama durumu, annenin eğitim düzeyi, babanın eğitim düzeyi değişkenlerinin ise t-testi sonuçları anlamlı değildir. Standardize edilmiş regresyon katsayısına (β) göre, anlamlı yordayıcı değişkenlerin üniversiteye uyum üzerindeki önem sırası; akrana bağlanma, ilişkisel benlik kurgusu, anneye bağlanma, toplulukçu benlik kurgusu, yaşanılan şehir ve cinsiyettir. Tablo 3'e göre, çoklu regresyona dahil tüm bağımsız değişkenler, öğrencilerin üniversiteye uyum puanlarındaki toplam varyansın yaklaşık %63'ünü açıklamaktadır (R=,79; R²=,63 ve p<,05). Çoklu Regresyon analizine göre anlamlı çıkan regresyon eşitliği şu şekildedir (F₍₁₁₋₂₂₄₎=34,61, p<,05) :

$$\begin{aligned} \text{Üniversiteye} & \text{ (Anneye güvenli bağlanma düzeyi*},91) + \text{ (Babaya güvenli bağlanma} \\ \text{uyum düzeyi} = & \text{ düzeyi*},002) + \text{ (Akrana güvenli bağlanma düzeyi*},1,4) + \text{ (Bireyci benlik} \\ & \text{ kurgusu*},15) + \text{ (İlişkisel benlik kurgusu*},1,2) + \text{ (Toplulukçu benlik} \\ & \text{ kurgusu*},-,63) + \text{ (Cinsiyet*},10,01) + \text{ (Yaşanılan şehir*},-13,85) + \text{ (Aile ile} \\ & \text{ yaşama*},044) + \text{ (Anne eğitim düzeyi*},6,51) + \text{ (Baba eğitim düzeyi*},6,46) + \\ & 44,35 \end{aligned}$$

Öğrencilerin anneye bağlanma puanlarının annelerin eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığına dair bulgular

Öğrencilerin anneye bağlanma puanlarının anne eğitim düzeyine göre anlamlı fark gösterip göstermediğinin belirlenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucu Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğrencilerin Anneye Bağlanma Puanlarının Anne Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Anne Eğitim Düzeyi	N	$\bar{x}$	s.s.	Sd	t	p
İlköğretim ve altı	150	64,47	13,75	235	-,77	,45
İlköğretim üstü	87	65,88	13,74			

Tablo 3'e göre, annelerinin eğitim düzeyi ilköğretim ve altı olan öğrencilerin anneye bağlanma puanlarının ortalaması (64,47) ile annelerinin eğitim düzeyi ilköğretim üstü olan öğrencilerin anneye bağlanma puanlarının ortalaması (65,88) arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>,05$).

Öğrencilerin babaya bağlanma puanlarının babaların eğitim düzeyine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmış farklılaşmadığına dair bulgular

Öğrencilerin babaya bağlanma puanlarının baba eğitim düzeyine göre anlamlı fark gösterip göstermediğinin belirlenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucu Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğrencilerin Babaya Bağlanma Puanlarının Baba Eğitim Düzeyine Göre Karşılaştırılması

Baba Eğitim Düzeyi	N	$\bar{x}$	s.s.	Sd	t	p
Lise altı	114	56,18	15,63	235	-3,391	,00
Lise ve üstü	123	62,90	14,86			

Tablo 4 incelendiğinde öğrencilerin babaya bağlanma puanlarının baba eğitim düzeyine göre anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($p<,05$). Babalarının eğitim düzeyi lise ve üstü olan öğrencilerin babaya bağlanma puanlarının ortalaması (62,90) babalarının eğitim düzeyi lise altı olan öğrencilerin babaya bağlanma puanlarının ortalamasından (56,18) anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Öğrencilerin anneye, babaya ve akrana bağlanma puanlarının öğrencilerin cinsiyetine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmış farklılaşmadığına dair bulgular

Öğrencilerin anneye bağlanma puanlarının cinsiyete göre anlamlı fark gösterip göstermediğinin belirlenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucu Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğrencilerin Anneye Bağlanma Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	s.s.	Sd	t	p
Kız	173	66,95	12,72	235	3,71	,00
Erkek	64	59,69	15,02			

Tablo 5 incelendiğinde, öğrencilerin anneye bağlanma puanlarının cinsiyete göre anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($p<,05$). Kız öğrencilerin anneye bağlanma puanlarının ortalaması (66,95) erkek öğrencilerin anneye bağlanma puanlarının ortalamasından (59,69) anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Öğrencilerin babaya bağlanma puanlarının cinsiyete göre anlamlı fark gösterip göstermediğinin belirlenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucu Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğrencilerin Babaya Bağlanma Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	$\bar{x}$	s.s.	Sd	t	p
Kız	173	60,93	15,59	235	2,04	,04
Erkek	64	56,26	15,12			

Tablo 6 incelendiğinde, öğrencilerin babaya bağlanma puanlarının cinsiyete göre anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($p<,05$). Kız öğrencilerin babaya bağlanma puanlarının ortalaması (60,93) erkek öğrencilerin babaya bağlanma puanlarının ortalamasından (56,26) anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Öğrencilerin akrana bağlanma puanlarının cinsiyete göre anlamlı fark gösterip göstermediğinin belirlenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucu Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7 incelendiğinde, öğrencilerin akrana bağlanma puanlarının cinsiyete göre anlamlı fark gösterdiği görülmektedir ($p<,05$). Kız öğrencilerin akrana bağlanma puanlarının ortalaması (66,42) erkek öğrencilerin babaya bağlanma puanlarının ortalamasından (57,03) anlamlı bir şekilde daha yüksektir.

Tablo 7. Öğrencilerin Akrana Bağlanma Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	s.s.	Sd	t	p
Kız	173	66,42	12,11	235	5,15	,00
Erkek	64	57,03	13,32			

Öğrencilerin bireyci-ilişkisel-toplulukçu benlik kurgusu puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde farklılaşp farklılaşmadığına dair bulgular

Öğrencilerin bireyci benlik kurgusu puanlarının cinsiyete göre anlamlı fark gösterip göstermediğinin belirlenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucu Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Öğrencilerin Bireyci Benlik Kurgusu Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	s.s.	Sd	t	p
Kız	173	51,08	9,01	235	,83	,41
Erkek	64	50,02	8,04			

Tablo 8’e göre, kız öğrencilerin bireyci benlik kurgusu puanlarının ortalaması (51,08) ile erkek öğrencilerin bireyci benlik kurgusu puanlarının ortalaması (50,02) arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>,05$).

Öğrencilerin ilişkisel benlik kurgusu puanlarının cinsiyete göre anlamlı fark gösterip göstermediğinin belirlenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucu Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Öğrencilerin İlişkisel Benlik Kurgusu Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	s.s.	Sd	t	p
Kız	173	50,03	9,63	88,34	1,71	,09
Erkek	64	46,91	13,36			

* Varyans homojenliği varsayımı sağlanmadığı için serbestlik derecesi 235 yerine 88,34 olarak rapor edilmiştir.

Tablo 9’a göre, kız öğrencilerin ilişkisel benlik kurgusu puanlarının ortalaması (50,3) ile erkek öğrencilerin ilişkisel benlik kurgusu puanlarının ortalaması (46,91) arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>,05$).

Öğrencilerin toplulukçu benlik kurgusu puanlarının cinsiyete göre anlamlı fark gösterip göstermediğinin belirlenmesi için yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucu Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. Öğrencilerin Toplulukçu Benlik Kurgusu Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Cinsiyet	N	$\bar{X}$	s.s.	Sd	t	p
Kız	173	45,96	11,23	235	,89	,37
Erkek	64	44,50	10,92			

Tablo 10’a göre, kız öğrencilerin toplulukçu benlik kurgusu puanlarının ortalaması (45,96) ile erkek öğrencilerin toplulukçu benlik kurgusu puanlarının ortalaması (44,50) arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>,05$).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada, üniversiteye yeni başlayan öğrencilerin üniversiteye uyum düzeyleri ile ilgili değişkenler incelenmiştir. Elde edilen bulgular, üniversiteye uyumu en iyi akrana güvenli bağlanma düzeyinin, sonra da anneye güvenli bağlanma düzeyinin yordadığı görülmektedir. Bu durum, akranların, bireyin ergenlikten yetişkinlik rollerine geçiş yaptığı dönemde kritik role sahip olmasıyla ilişkilidir. Akran grubu, bireyin psikolojik ve sosyal gelişiminde çok önemli bir rol oynar. Örneğin kimliğin gerçekleştirilmesinde akranlar, model türleri olarak işlev görür ve ergenlerin yetişkinlerden sağlayamayacakları geribildirimler verirler (Steinberg, 2007). Ayrıca akran grupları bireye, çeşitli rol ve kişilikleri denemesi için önemli bir fırsat sunmakla kalmaz birey açısından okul ve derslere ilgi gösterme, başarılı olmak için çabalama (Ryan, 2001) gibi konularda örnek oluştururlar.

Akrana bağlanma düzeyinden sonra anneye güvenli bağlanma düzeyinin de üniversiteye uyum için yordayıcı bir değişken olarak ortaya çıkması, Bowlby’nin (2012) kuramıyla ilişkilidir. Söz konusu kuramında, bebeğin ilk dönemde anne ile kurduğu ilişkinin güvene dayalı olarak gelişmesinin özellikle ergenliğin ilerleyen yıllarında kritik bir role sahip olduğu vurgulanmaktadır. Kendilerini Yabancı Ortam Deneyi’ne benzer bir durumda bulan üniversite

öğrencileri, annelerine anında ulaşamayacaklarını bilseler de onların acil bir ihtiyaç durumunda destek sağlayacaklarına dair güven duyarlarsa, üniversiteye uyum konusunda daha başarılı olurlar.

Babaya güvenli bağlanma düzeyinin üniversite uyumunu anlamlı düzeyde yordamaması Sağınç'ın (2011) araştırmasından elde edilen bulgu ile benzerdir. Bu durum, toplulukçu niteliği ağır basan Türk toplumunda babanın daha çok işe gidip para kazanan bir figür olarak görülmesi (Öğüt, 1998) ve çocuklarla ilgilenme rolünü ise genellikle anneye yüklemesi ile açıklanabilir. Babaların daha çok ailenin ekonomik geçimini sağlayan, çocuklarına ahlaki eğitim veren ve belirli bir miras bırakan bir figür olarak görüldüğü geleneksel kültürlerde babalık denince, çocuklar ile yakın bir ilişkiden çok parasal ve otoriter bir figür (Saygılı & Çankırılı, 2013) akla gelir. Bu durumla uyumlu olacak şekilde, bir annenin görevi ise çocukları için güven ve sevgi barındıran bir ev ortamı sunmak şeklinde algılanabilir.

Araştırmanın sonucunda anneye güvenli bağlanma düzeyi ile üniversiteye uyum arasında pozitif yönde bir ilişki olduğu ortaya konmuştur. Bu, üniversiteye uyum değişkeni söz konusu olduğunda anneye güvenli bağlanma durumunun babaya güvenli bağlanma durumuna göre daha öncelikli öneme sahip olduğunu gösteren bazı araştırmaların (Fanti, 2005; Kocayörük, 2010; Paterson, Field, & Pryor, 1994; Trinke, 1995; Trinke & Bartholomew, 1997) bulgularıyla tutarlıdır. Üniversitenin ilk yılı, aslında bireylerin ne tam anlamda ergenliğin özelliklerinden kurtuldukları ne de tam olarak yetişkinlik döneminin özelliklerini kazanabildikleri bir dönemdir. Bu dönemde bireylerin hayatında annelerinin etkisi devam eder, onlarla olan etkileşimleri eskisi gibi olmasa da babalarla kurulan iletişime kıyasla anne ile kurulan iletişim daha derindir. Yapılan bazı araştırmalar da, ergenlerin babalarına kıyasla annelerine daha yakın hissettiklerini, anneleri ile daha yakın ilişkiler kurduğunu (Hosley & Montemoyor, 1997) ve babaları ile ilişkilerinin kalitesini anneleriyle olan ilişkilerinin kalitesine oranla daha düşük bulduklarını (Paterson, Field, & Pryor, 1994) ortaya koymuştur.

Ercan'ın (2011) benlik kurgularına ilişkin olarak uyarladığı ölçeğin üç boyutunu oluşturan bireyci, ilişkisel ve toplulukçu benlik tipine dair yaptığı sınıflamayı temel alan bu araştırmanın analizi sonucunda, üniversite uyumunu yordayan faktörler arasında ilişkisel ve toplulukçu benlik kurgusu bulunurken, bireyci benlik tipinin üniversiteye uyumu yordamadığı ortaya konmuştur. Bu bulgu beklentilerimiz ile uyumlu bir sonuçtur ve Sağınç'ın (2011) araştırmasının bulgularıyla benzemektedir. Üniversiteye uyum sürecinde gerek üniversitedeki arkadaşlar ile gerekse yurtda veya öğrenci evinde birlikte kaldığı kişiler ile uyumlu ilişkiler sürdürmek çok önemlidir. Bu açıdan bakıldığında bireyci benlik tipi puanları yüksek olan bireylere kıyasla, ilişkisel benlik kurgusu düzeyi yüksek bireylerin uyum sürecini daha kolay atlatmaları şaşırtıcı değildir. Başkaları ile birlikte olma esasına dayalı olarak gelişen ilişkisel benlik kurgusu düzeyinin yüksek olması, bireyin yeni girdiği ortamda kolayca arkadaş edinmesine, akademik personel ile daha etkili bir şekilde iletişim kurmasına ve içine girdiği üniversite ortamı ile daha kolay bütünleşmesine katkıda bulunacaktır. İlişkisel benlik kurgusu düzeyinin yüksek olması Türk toplumunda üniversiteye uyum söz konusu olduğunda olumlu bir etken olarak öne çıkmaktadır.

Bu araştırma sonucunda kişinin üniversiteye başlamadan önce oturduğu şehrin üniversiteye uyumu yordadığı tespit edilmiştir. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi öğrencilerini kapsayan bu araştırmada, üniversite öncesinde Ankara'dan başka bir şehirde ikamet eden öğrenciler ile Ankara'da ikamet edip üniversite eğitimi aldığı sırada şehir değiştirmek zorunda kalmayan öğrenciler karşılaştırılmıştır. Sonuç olarak aynı şehirde üniversite okumanın, üniversiteye uyumu kolaylaştırdığı görülmüştür. Üniversiteye uyumun, birçok alanda uyumu beraberinde getirdiği düşünülürse en azından bilinen bir şehirde yaşamaya devam eden bireylerin yeni bir şehre alışmak zorunda kalmamasının onlara avantaj sağlayacağı beklenebilir. Söz konusu bulgu, üniversite öğrenimi için, başka bir şehre gidip yerleşen öğrencilerin üniversiteye uyum aşamasında zorluk çektiklerini ve dolayısıyla aynı şehirde yaşamaya devam eden öğrencilere kıyasla akademik, sosyal ve duygusal uyum düzeylerinin daha düşük olduğunu ortaya koyan Al-Qaisy'nin (2010) araştırmasından çıkan bulgular ile benzerlik taşımaktadır.

Araştırmanın bir başka önemli bulgusu, kız öğrencilerin üniversiteye uyum düzeylerinin erkeklere kıyasla daha yüksek çıkmasıdır. Bu araştırma bulgusu, başka araştırmaların (Bülbül & Acar-Güvendir, 2014; Strahan, 2003) bulguları ile benzerlik taşımaktadır. Kız öğrencilerin üniversiteye uyum düzeylerinin daha yüksek çıkması, kızların genel olarak ilişkilere erkeklere oranla daha çok önem vermesi ve üniversiteye uyum sürecinde gerek aileden gerekse akranlarından destek alma konusunda daha rahat olmaları ile açıklanabilir (Kenny & Rice, 1995). Erkekler ise bu sürecin getirdiği zorluklarla, bireycilik özelliklerinin ağır basması dolayısıyla kendileri başa çıkmaya çalışabilirler. Bu

da, zor olan uyum sürecini daha da uzatabilir. Ele alınan değişkenlerden aile ile birlikte yaşama durumunun ise üniversiteye uyum üzerinde anlamlı bir yordayıcı etkisinin çıkmaması beklentilerle ve birçok araştırmanın (Graff & Cooley, 1970; Murthaugh, Burns, & Schuster, 1999) bulgularıyla uyumlu bir sonuç değildir. Ankara’da yaşamaya devam eden öğrencilerin üniversiteye uyum düzeyi daha yüksek çıkmasına rağmen ailesi ile yaşayan öğrencilerin uyum düzeyleri yüksek çıkmamıştır. Bu iki bulgu birlikte ele alındığında, üniversiteye uyum aşamasında şehir değiştirme durumunun, birlikte yaşanan kişilere kıyasla daha önemli bir etken olarak ortaya çıktığı söylenebilir.

Araştırma bulgularından görüldüğü üzere, gerek annenin gerekse babanın eğitim düzeyinin üniversiteye uyum üzerinde yordayıcı bir etkiye sahip olmadığı ortaya konmuştur. Bu durum batılı alanyazında yapılan bazı araştırmaların (Choy, 2001; Nuñez & Cuccaro-Alamin, 1998; York-Anderson & Bowman, 1991) bulguları ile çelişen bir sonuçtur. Türk kültüründe anne babanın eğitim düzeyinin üniversite uyumuna etkisinin çıkmamış olması, üniversite eğitimine verilen önemin giderek artması ve anne babanın eğitim düzeyi ne olursa olsun çocuğun bu eğitimi alması doğrultusunda desteklenmesi ile açıklanabilir. İş bulmanın zorlaştığına dair yaygın inançla birlikte anneler ve babaların, üniversiteye gitme konusunda çocuklarının arkasına durduğu göze çarpmaktadır ve bu durumun kendi eğitim düzeyleri ne olursa olsun değişiklik göstermediği öne çıkmaktadır.

Bu çalışma çerçevesinde ele alınan öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyleri çok düşük çıktığı için annelerin eğitim düzeyleri, ilköğretim ve altı eğitim alma ile ilköğretim üstü eğitim alma şeklinde iki gruba ayrılmıştır. Yapılan analiz sonucunda bu iki gruptaki öğrencilerin annelerine güvenli bağlanma düzeyleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık görülmemiştir ve bu bulgu bazı araştırmalarda (Nwoke, 2013) elde edilen bulgularla da benzerlik taşımaktadır. Türk toplumunda bireylerin anneleri ile kurduğu bağlanma ilişkisi, annenin eğitim düzeyine bakılmaksızın yoğun bir çizgide seyredir. Anneliğin kutsal ve zor bir görev olduğu şeklindeki inancın egemen olduğu Türk kültüründe okuryazar olmayan annelerden eğitim düzeyi çok yüksek olan annelere kadar tüm anneler, kültürün getirdiği bir etkiyle de çocuklarının hayatında en önemli figür olarak ortaya çıkarlar. Türkiye’de baskın olan toplumsal yapının cinsiyet rollerine ilişkin beklentileri doğrultusunda, kadınların annelik görevini uygun bir şekilde yerine getirmesi beklenmektedir. Böyle bir kültür içinde, cinsiyetine ilişkin rollerle büyüyen bir kadın, eğitim düzeyi ne olursa olsun, çocukları ile toplumun beklentileri ile uyumlu bir ilişki geliştirmeye çalışmaktadır.

Araştırmada babaya güvenli bağlanma düzeyinin babanın eğitim durumuna göre değişiklik gösterdiği görülmüştür. Lise ve üstü düzeyde eğitim almış babaya sahip olan öğrencilerin babalarına güvenli bağlanma düzeyleri de daha yüksek çıkmıştır. Yani babalarının eğitim düzeyi arttıkça, çocukların güvenli bağlanma düzeyleri artmaktadır. Bu bulgu, benzer bir şekilde toplulukçu kültürünün etkisi ile açıklanabilir. Geleneksel Türk kültüründe babalar, çocuklarının bakımı ile çok yakından ilgili değildir ve annelere kıyasla çocukların hayatında genel anlamda ikincil bir role sahiptir. Fakat son dönemlerde, eğitim düzeyinin artması ile birlikte babalar da çocuk bakımına katılmış ve çocukla ilgili sorumlulukları daha fazla üstlenir hale gelmiştir. Baba katılımında belli oranda artış görülse de, bunun Türk kültüründe belirli bir kesim ile sınırlı kaldığı göze çarpmaktadır. Geleneksel değerlerin ağır bastığı eğitim düzeyi düşük babalarda hala çocuk ile ilgilenmek annenin birincil görevi gibi görülmekte ve dolayısıyla mevcut baba-çocuk etkileşimi ile babaya güvenli bağlanma geliştirme düzeyi sınırlı kalabilmektedir.

Araştırmada kızların erkeklere kıyasla annelerine ve babalarına bağlanma düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu daha önce yapılan bazı araştırmaların (Haigler, Day, & Marshall, 1995; Kenny & Rice, 1995) bulguları ile tutarlıdır. Erkekler ile kıyaslandığında kızların kimlik gelişimi için bağlanmanın yerinin daha önemli olduğu belirtilmektedir (Benson, Harris, & Rogers, 1991). Kişiler ile geliştirilen ilişkiler kızlar için erkeklere oranla daha öncelikli bir yere sahiptir. Yine kızların, erkekler ile kıyaslandığında akranlarına bağlanma düzeyinin de daha yüksek olması, daha önce yapılan araştırma bulguları (Haigler, Day, & Marshall, 1995; Güven & Aslan, 2010; Totan, 2008) ile tutarlı bir sonuçtur. Söz konusu bulgu, kadınların benlik kurgulamalarında arkadaşlarıyla kurdukları ilişkilerin kritik rolünü vurgulamaktadır.

Öğrencilerin bireyci, ilişkisel ve toplulukçu benlik boyutlarına dair ortalamalara bakıldığında bireyci benlik kurgusuna ait ortalamalarla ilişkisel benlik kurgusu puan ortalamalarının birbirine çok yakın olduğu göze çarpmaktadır. Benlik kurgularına ilişkin olarak ortaya çıkan bu bulgular, Markus ve Kitayama’nın (1991) bağımsızlık ve karşılıklı bağımlılık odağında yaptığı iki kutuplu sınıflama ile çelişmektedir. Ayrıca söz konusu bulgular Kağıtçıbaşı’nın (2010) özerk-ilişkisel benlik kurgusunu akla getirmektedir. Kağıtçıbaşı (2005), bireycilik ve ilişkiselliğin iki zıt kutup olmadığını ve bir arada bulunabileceğini öne sürmüştür. Benzer bir şekilde İmamoğlu (1998), gerek özerklik gerekse ilişkiselliğin benlik tanımında bir arada bulunabileceğini belirtmiştir.

Bulgularda, bireyci, ilişkisel ve toplulukçu benlik puanları dikkate alındığında cinsiyete göre anlamlı bir sonuç çıkmamıştır. Bu, alanyazında yapılan birçok araştırma sonucu ile çelişen bir bulgudur. Bu sonuç, Öz-Belirleme Kuramı (Ryan & Deci, 2000) çerçevesinde öne sürülen, özerkliğin ve ilişkiselliğin bir insanın temel gereksinimleri olduğu varsayımı ile uyumludur. Bu kuramda, hem erkek hem de kadınlarda ilişkisellik ve özerklik ile ilişkili unsurların var olması çok doğal bir şekilde ele alınmaktadır. Dolayısıyla benlik kurguları söz konusu olduğunda, erkeklerin veya kadınların farklılaşmaması insanın aynı anda hem özerk olma hem de başkaları ile ilişkiler kurma ihtiyacının olabilmesi (Harter, 2005; Kağıtçıbaşı, 1996) ile ilgilidir. Buradan hareketle kadınların da en az erkekler kadar bireyci benlik geliştirdiği ve erkeklerin de en az kadınlar kadar ilişkisel benlik geliştirdiği ortaya konmuştur. Bu Türkiye’de son dönemde yaşanan toplumsal değişimlere paralel olarak ortaya çıkmış bir durumdur. Hofstede’in (2001) sınıflandırmasında bireycilik ve toplulukçuluk boyutlarının ortaya yakın bir yerinde yer alan fakat Batılılaşma hareketinin beraberinde getirdiği bireyci eğilimler ile birlikte bir geçiş toplumu olarak ele alınmaya başlayan (Ercan, 2013) Türk toplumunda yaşanan bu değişimler kadının toplumdaki konumunda da değişime yol açmıştır. Eskiden sadece çocukların bakımı ve evdeki işlerin idare edilmesi görevleri ile özdeşleşen Türk kadını, eğitim düzeyinin de artmasının bir sonucu olarak, iş hayatına daha çok katılmaya başlamıştır. Ercan’ın (2013) da belirttiği gibi Türkiye’de kadınlar, eğitim düzeyi yükseldikçe ve işgücüne katılımı arttıkça geleneksel değerlere daha az bağlı kalmakta ve özerk-ilişkisel bir yapıya doğru ilerlemektedir.

Araştırma sonucunda elde edilen verilerden yola çıkılarak uygulayıcılara bazı önerilerde bulunulabilir. Üniversiteye uyum aşamasında günlük çeken bireylere yardım ederken sorunun bağlanma veya benlik kurgusu ile ilgili değişkenlerden kaynaklanabileceği olasılığı göz önünde bulundurulmalıdır. Ayrıca babanın eğitim durumunun baba ile kurulan güvenli bağlanma ilişkisinde etkili olduğu bulgusundan hareketle, babalara yönelik bilgilendirici psiko-eğitim programları düzenlenebilir. İleride bu konuda çalışacak araştırmacılara yönelik olarak şu önerilerde bulunulabilir. Farklı dönemlerde ölçüm yapılarak uyum düzeyindeki değişiklikler için herhangi bir kritik dönemin olup olmadığı değerlendirilebilir ve yeni araştırmalar Anadolu’daki diğer üniversiteleri de kapsayacak şekilde genişletilerek daha ayrıntılı bir inceleme olanağı bulunabilir.

Extended Summary

Introduction

Attachment is a critical concept which refers to the intimate and continuous relationship between the baby and the caregiver. According to Bowlby (2014; 2015), the ultimate end of this close relationship is the formation of internal working models. The success of the future relationships of an individual is mostly dependent on them.

Attachment takes a different form with the onset of adolescence. As the individuation reaches its climax, peers, relatives, romantic partners, etc. appear as the new attachment figures (Demir, 2010). Especially friends play a critical role in that they provide the adolescent with the social support he/she needs. Attachment is important when it comes to university adjustment too. Adjustment is defined as the behavior of the individual aimed at meeting the demands of the environment (Rathus & Nevid, 1986). The ability to adjust is a highly appreciated issue for adolescents who are advancing into a new phase in their lives.

The first year at university represents a transition period and brings about a variety of obstacles. It is maybe the first time that one leaves home, goes to live alone in another city with college mates (Berman & Sperling, 1991), pointing to the fact that one has to keep away from the family resources and support perhaps for the first time (Arnstein, 1980; Henton, Lamke, Murphy, & Haynes, 1980). This is where the adjustment process becomes more of an issue again as late adolescence represents a transition to adulthood roles and responsibilities (Levinson, Darrow, Klein, & Levinson, 1978).

It is highly important to analyze the variables related to the adjustment process of the university students in the first year due to the potential hardships. The research points to a high level of adjustment for students with high level of security (Kenny, 1987; Bradford & Lyddon, 1993). The critical position of peers within the college adjustment process is also highlighted in multiple studies (Awang, Kutty, & Ahmad, 2014; Friedlander, Reid, Shupak, & Cribbie, 2007; Salami, 2011). Another variable related to adjustment is the “self-construal”, the socio-cultural dimension of the self (Kağıtçıbaşı, 2010), defined as the awareness of an individual related to oneself. Self-construals are shaped by the culture in which a person is brought up. Based on Hofstede’s (1980) cultural dimension theory, it can be inferred that western cultures focus on the differentiation of the individual and are more “individualist” whereas non-western cultures emphasize the connectedness and are regarded as “collectivist”. According to the classification of Markus and Kitayama (1991), two self-construals appear: independent vs. interdependent. Whereas individualist cultures promote independent self-construals, collectivist countries promote interdependent self-construals as there is a little room for individuation and separation (Burger, 2016). This two-ended self-construal conceptualization was rejected afterwards and Kağıtçıbaşı (2005) proposed that an individual can develop a relational and independent self-construal at the same time. Following studies (Kwak, 2003) confirmed that being autonomous and relational at the same time brings about positive outcomes for the well-being of adolescents.

The recent studies (Brewer & Gardner, 1996; Kashima & Hardie, 2000) have adopted a theoretical basis consisting of three different self-construals. According to Ercan (2008), the individualist self-construal refers to the dimension which separates an individual from others and make that person unique. The relational self-construal is the dimension which reflects the relationship and identification of an individual with others. Lastly collective self-construal is attributed to the symbolic values between the individual and the society.

According to Hofstede (2001), Turkey is, a collectivist country but today it is believed that individualist and collectivist features exist side-by-side, as a result of the industrialization process (İmamoğlu, 2002; Karadayı, 1998). This study is significant as it reflects the changes in Turkish culture and fills the gap in literature on the relationship between university adjustment and self-construals.

Objectives

The main purpose of this study is to analyze the relationship between the attachment security levels of adolescents, their self-construals and university adjustment levels. Another purpose is to reveal the correlation between university adjustment and a number of variables- place of residence, educational level of parents, gender and living with parents. Some studies (Al-Qaisy, 2010) manifest that changing the city for college education is a disadvantage in terms of adjustment. Similarly some (Zubaroglu & Şayan, 1997) point to the finding that living with the family provides benefits for the freshmen. Studies focusing on the gender variable produce conflicting results. Whereas there are some

findings showing that girls are better at adjusting to the university environment (Bülbül and Acar-Güvendir, 2014), some studies (Karahan, Sarıdoğan, Özkamalı, & Dicle, 2005) yield no difference between boys and girls.

This study also focuses on the correlation between attachment security and educational levels of mother and father. There are conflicting findings related to the educational level as some (Weisel & Kamara, 2016) stress that the higher the educational level of parents, the more secure is the attachment bond while some (Haltigan, Lambert, Seifer, Ekas, Bauer, & Messinger, 2012) present no correlation between the educational level of parents and the secure attachment level. Therefore it is highly important to provide an insight related to such a relationship.

Lastly the correlation between self-construals and gender is to be analyzed within the framework of this study. Although some research (Jordan & Surrey, 1986) produces a finding that women tend to develop relational self-construal whereas men develop individualist self-construal, this might not be the case in Turkish culture going through radical sociological changes in recent years.

Bearing all these studies in mind, the main purpose of the study is to determine whether attachment security levels, self-construals (individualist - relational- collectivist), place of residence, gender, living with parents, maternal educational level and paternal educational level predict university adjustment level. Another purpose is to find out whether maternal attachment scores vary significantly by maternal educational level and whether paternal attachment scores vary significantly by paternal educational level. Another important question is about attachment security (with mothers, fathers and peers) scores. The purpose is to find out whether they vary significantly by gender. Last but not least, the aim is to reveal whether self-construal scores vary significantly by gender.

Method

The research sample consists of 252 students studying at the first grade of Ankara University, Faculty of Education in 2014-2015 academic year. The distribution of the sample by gender is as follows: female (n=183, f=72.62%) and male (n=69, f=27.38%).

The Inventory of Parent and Peer Attachment (IPPA), the Collective Self Aspects (RIC) Scale and University Life Scale (ULS) were used for data collection. Developed by Armsden and Greenberg (1987), IPPA was shortened as a form by Raja, McGee and Stanton (1992). The Turkish adaptation of IPPA was carried out by Günaydın, Selçuk, Sümer, and Uysal (2005). The RIC Scale was developed by Kashima and Hardie (2000) and its Turkish adaptation by performed by Ercan (2011). ULS was developed by Aladağ, Kağnıcı, Tuna, and Tezer (2003), who found the scale as valid and reliable.

The descriptive survey model was employed in the present study. For the first research question standard multiple regression analysis was performed. For the following research questions t-test was utilized.

Results

The standard regression analysis results show that maternal attachment security level, attachment security level with peers, relational and collectivist self-construal, gender and place of residence are the variables which have a predictive power on university adjustment. However, paternal attachment security level, individualist self-construal, state of living with parents, maternal and paternal educational levels are not predictors of university adjustment. The independent variables included in the analysis can explain 63% of the total variance in the adjustment scores ($R=.79$; $R^2=.63$). The regression formula which is significant can be presented as ($F_{(11,224)}=34.61$; $p<.05$) :

$$\text{University adjustment} = (\text{Maternal attachment security level} \cdot .91) + (\text{Paternal attachment security level} \cdot -.002) + (\text{Attachment security level with peers} \cdot 1.4) + (\text{Individualist self-construal} \cdot .15) + (\text{Relational self-construal} \cdot 1.2) + (\text{Collectivist self-construal} \cdot -.63) + (\text{Gender} \cdot 10.01) + (\text{Place of residence} \cdot -13.85) + (\text{Living with parents} \cdot .044) + (\text{Maternal educational level} \cdot 6.51) + (\text{Paternal educational level} \cdot 6.46) + 44.35$$

The results of t-test show that maternal attachment security levels do not vary significantly by maternal educational level ($p>.05$). Paternal attachment security levels vary by paternal educational level ($p<.05$). The students with fathers who are graduates of high school and above can adjust better to university [$t_{(235)}=-3.391$; $p=.00$].

Analysis with t-test indicates that attachment security scores vary by gender. Girls have a higher level of maternal attachment security [$t_{(235)}=3.71$; $p=.00$] and paternal attachment security [$t_{(235)}=2.04$; $p=.04$]. Also girls have obtained higher scores of that with peers [$t_{(235)}=5.15$; $p=.00$].

T-test results reveal that self-construals do not vary by gender. There is not a significant difference ($p>.05$) between boys and girls in terms of individualist, relational and collectivist self-construals.

Discussion and Conclusion

The finding that university adjustment is best predicted by secure attachment to peers is a sign of the peers' critical role in the transition process of adolescents into adulthood (Steinberg, 2007). Peers act as models regarding academic studies, interest for the courses as well as providing opportunities for trying different roles (Ryan, 2001). The predictive value of attachment security with the mother is consistent with Bowlby's (2012) theory of attachment and demonstrates the importance of mother-child bond. The finding that attachment to father is not a predictor of university adjustment conforms with the findings of some studies (Sağınç, 2011) and could be a reflection of the collectivist Turkish culture, in which the father is seen as the breadwinner of the family (Öğüt, 1998) and acts as the authority (Saygılı & Çankırılı, 2013). The result of this study manifesting that attachment relationship with the mother takes precedence over that with the father is compatible with a number of studies (Fanti, 2005; Kocayörük, 2010; Trinke, 1995; Trinke & Bartholomew, 1997). Some studies demonstrate that adolescents develop a more intimate relationship with their mothers (Hosley & Montemoyor, 1997) and find the quality of their relationship with their fathers poorer compared to that with their mothers (Paterson, Field, & Pryor, 1994).

The finding that relational and collectivist self-construals are predictors of university adjustment whereas the individualist is not, meets our expectations. As one begins university, it is necessary to develop harmonious relationships with other students.

The data shows that students who used to reside in Ankara before starting university are better at adjusting. Knowing the city helps the freshman. However, living with parents is not a significant predictor, which is an inconsistent finding with the findings of several studies (Graff & Cooley, 1970; Murthaugh, Burns, & Schuster 1999). Taken together, these findings show that changing the city is a more important variable than the people to live with when adjustment matters.

The finding that girls show higher levels of adjustment to university is in parallel with the findings of some studies (Strahan, 2003) and may be the result of girls paying more attention to relationships with others, which make them more comfortable asking for support from their families and friends (Kenny & Rice, 1995).

Although it is incompatible with some western studies (Choy, 2001; Nuñez & Cuccaro-Alamin, 1998; York-Anderson & Bowman, 1991), the finding that maternal and paternal educational level does not predict university adjustment may be a sign of the emphasis on university education in Turkish culture in recent times.

This study reveals that there isn't a correlation between maternal educational level and maternal attachment security, a finding consistent with the findings of some studies (Nwoke, 2013), accentuating the irreplaceable role of the mother. Unlike the case with the mother, the father's educational level is a significant predictor of paternal attachment security. The fathers who have a higher educational level are more aware of the importance of their role in the identity formation of the child.

Girls' level of attachment to both mothers and fathers are higher than that of boys, a consistent finding with those of some studies (Haigler, Day, & Marshall, 1995). This is an indicator of the special meaning of attachment in the identity formation process for girls (Benson, Harris, & Rogers, 1991). The finding that female students' level of attachment security formed with their peers is higher, is compatible with many studies (Güven & Aslan, 2010; Totan, 2008) and manifests the critical role of relationships in women's self-construal formation.

The average scores of relational and individualist self-construal scores are very close to each other. This is a finding incompatible with the classification of Markus and Kitayama (1991) but is a confirmation of the independent-relational self-construal of Kağıtçıbaşı (2010). Similar to İmamoğlu (1998), Kağıtçıbaşı (2005) presumes that a person can be independent and relational at the same time. The finding that scores of three self-construals do not vary by

gender is compatible with the Self-Determination Theory (Ryan & Deci, 2000) which asserts that autonomy and relatedness are among the three fundamental needs of humans. In other words, individuals feel the need to be related and dependent at the same time regardless of gender (Harter, 2005; Kağıtcıbaşı, 1996). As Turkish culture has recently been considered as a country of transition with the appearance of individualist tendencies (Ercan, 2013), this has had an impact on the self-construals as well, leading to a situation in which women has begun to participate more in business life and to develop a more individualist self-construal.

Kaynakça / References

- Aladağ, M., Kağmıcı, D. Y., Tuna, M. E., & Tezer, E. (2003). Üniversite yaşamı ölçeği: Ölçek geliştirme ve yapı geçerliği üzerine bir çalışma. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(10), 41-47.
- Al- Qaisy, L. M. (2010). Adjustment of college freshmen: The importance of gender and the place of residence. *International Journal of Psychological Studies*, 2(1), 142-150.
- Armsden, G. C., & Greenberg, M. T. (1987). The Inventory of Parent and Peer Attachment: Relationships to well-being in adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 16(5), 427-454.
- Arnstein, R. L. (1980). The student, the family, the university and transition to adulthood. *Adolescent Psychiatry*, 8, 160-172.
- Awang, M. M., Kutty, F. M., & Ahmad, A. R. (2014). Perceived social support and well being: First-year student experience in university. *International Education Studies*, 7(13), 261-270.
- Benson, M. J., Harris, P. B., & Rogers, C. S. (1991). Identity consequences of attachment to mothers and father among the late adolescents. *Journal of Research on Adolescence*, 2, 187-204.
- Berman, W. H., & Sperling, M. B. (1991). Parental attachment and emotional distress in the transition to college. *Journal of Youth and Adolescence*, 20, 427-440.
- Bowlby, J. (2012). *Bağlanma ve kaybetme: Bağlanma* (Çev. T. V. Soylu). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Bowlby, J. (2014). *Bağlanma ve kaybetme: Ayrılma* (Çev. M. Günay). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Bowlby, J. (2015). *Bağlanma ve kaybetme: Kaybetme* (Çev. N. Diner & N. Nirven). İstanbul: Pinhan Yayıncılık.
- Bradford, E., & Lyddon, W. (1993). Current parental attachment: Its relation to perceived psychological distress and relationship satisfaction in college students. *Journal of College Student Development*, 34, 256-260.
- Brewer, M. B., & Gardner, W. (1996). Who is this "we"? Levels of collective identity and self representations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 71, 83-93.
- Burger, J. M (2016). *Kişilik* (5. baskı). İstanbul: Kaknüs.
- Bülbül, T., & Acar-Güvendir, M. (2014). Üniversite birinci sınıf öğrencilerinin yükseköğretim yaşamına uyum düzeylerinin incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 397-418.
- Choy, S. P. (2001). *Findings from the condition of education 2001: Students whose parents did not go to college: Postsecondary access, persistence, and attainment* (NCES 2001-126). Washington, DC: U.S. Government Printing Office.
- Demir, İ. (2010). Ergenlik döneminde bağlanma. T. Solmuş (Ed.), *Bağlanma, evlilik ve aile psikolojisi* içinde (ss. 259-271). İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ercan, H. (2008). *Genç yetişkinlerin aşk biçimleri ve benlik tipleri* (Yayınlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Ercan, H. (2011). İlişkisel-Bireyci-Toplulukçu Benlik Ölçeği'nin psikometrik özellikleri ve uyarılma çalışması. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 13(21), 37-45.
- Ercan, H. (2013). Genç yetişkinlerde benlik kurgusu üzerine bir çalışma. *Zeitschrift für die Welt der Türken*, 5(2), 157-178.
- Fanti, K. A. (2005). *The parent-adolescent relationship and college adjustment over the freshman year* (Unpublished master thesis). Georgia State University, Atlanta, United States.
- Friedlander, L. J., Reid, G. J., Shupak, N., & Cribbie, R. (2007). Social support, self-esteem, and stress as predictors of adjustment to university among first-year undergraduates. *Journal of College Student Development*, 48(3), 259-274.
- Graff, R. W., & Cooley, G. R. (1970). Adjustment of commuter and resident students. *Journal of College Student Personnel*, 11, 54-57.
- Günaydın, G., Selçuk, E., Sümer, N., & Uysal, A. (2005). Ebeveyn ve Arkadaşlara Bağlanma Envanteri Kısa Formunun psikometrik açıdan değerlendirilmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 8, 13-23.

- Güven, M., & Aslan, S. (2010). Ergenlerde ayrışma bireyleşme ile okul zorbalığı arasındaki ilişkinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 11(3), 125-142.
- Haigler, V. F., Day, H. D. and Marshall, V. V. (1995). Parental Attachment and Gender-Role Identity. *Sex Roles*, 33(3), 203- 220.
- Haltigan, J. D., Lambert, B. L., Seifer, R., Ekas, N. V., Bauer, C. R., & Messinger, D. S. (2012). Security of attachment and quality of mother-toddler social interaction in a high-risk sample. *Infant Behavior and Development*, 35(1), 83-93.
- Harter, S. (2005). Authenticity. In C. R. Snyder & S. J. Lopez (Eds.), *Handbook of positive psychology* (pp. 382-394). New York, NY: Oxford University Press.
- Henton, J., Lamke, L., Murphy, C., & Haynes, L. (1980). Crisis reaction of college freshmen as a function of family support systems. *Personnel and Guidance Journal*, 58, 508-510.
- Hofstede, G. (1980). Motivation, leadership and organization: Do American theories apply abroad? *Organizational Dynamics*, 9(1), 42-63.
- Hofstede, G. (2001). *Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions, and organizations across nations*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Hosley, C. A., & Montemayor, R. (1997). Fathers and adolescents. In M. E. Lamb (Ed.), *The role of the father in child development* (pp. 162-178). New York, NY: Wiley.
- İmamoğlu, E. O. (1998). Individualism and collectivism in a model and scale of balanced differentiation and integration. *The Journal of Psychology*, 132(1), 95-105.
- İmamoğlu, E. O. (2002). Doğu-batı kavşağında benlik: Dengeli Ayrışma-Bütünleşme Modeli. *12. Ulusal Psikoloji Kongresi*, Ankara.
- Jordan, J. V., & Surrey, J. L. (1986). The self-in-relation: Empathy and the mother-daughter relationship. In T. Bernay & D. W. Cantor (Eds.), *The psychology of today's women: New psychoanalytic visions* (pp. 81-104). Hillsdale, NJ: Analytic Press.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (1996). Özerk-ilişkisel benlik: Yeni bir sentez. *Turkish Journal of Psychology*, 11, 36-43.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2005). Autonomy and relatedness in cultural context: Implications for self and family. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 36(4), 403-422.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2010). *Benlik, aile ve insan gelişimi* (3. baskı). İstanbul: Koç Üniversitesi Yayınları.
- Karadayı, F. (1998). *İlişkili özerklik: Kavramı, ölçülmesi, gelişimi ve toplumsal önemi, gençlere ve kültüre özgü değerlendirmeler*. Adana: Çukurova Üniversitesi Basımevi.
- Karahan, T. F., Sarıdoğan, M. E., Özkamalı, E., & Dicle, A. N. (2005). Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşamına uyum düzeylerinin denetim odağı ve atılganlık düzeyleri açısından incelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 6-15.
- Kashima, E. S., & Hardie, E. S. (2000). The development and validation of the Relational, Individual, and Collective Self-Aspects (RIC) Scale. *Asian Journal of Social Psychology*, 3, 19-48.
- Kenny, M. E. (1987). The extent and function of parental attachment among first-year college students. *Journal of Youth and Adolescence*, 16(1), 17-29.
- Kenny, M. E., & Rice, K. G. (1995). Attachment to parents and adjustment in late adolescent college students: Current status, applications, and future considerations. *The Counseling Psychologist*, 23, 433-456.
- Kocayörük, E. (2010). Pathways to emotional well-being and adjustment in adolescence: The role of parent attachment and competence. *International Online Journal of Educational Sciences*, 2(3), 719-737.
- Kwak, K. (2003). Adolescents and their parents: A review of intergenerational family relations for immigrant and non-immigrant families. *Human Development*, 46, 15-36.
- Levinson, D. J., Darrow, C. N, Klein, E. B., & Levinson, M. (1978). *Seasons of a man's life*. New York, NY: Random House.

- Markus, H. R., & Kitayama, S. (1991). Culture and self: Implication for cognition, emotion and motivation. *Psychological Review*, 98(2), 224-253.
- Murthaugh, P. A., Burns, L. D., & Schuster, J. (1999). Predicting the retention of university students. *Research in Higher Education*, 40, 355-371.
- Nuñez, A. M., & Cuccaro-Alamin, S. (1998). *First-generation students: Undergraduates whose parents never enrolled in postsecondary education* (NCES 98082). Washington, DC: U.S. Government Printing Office.
- Nwoke, M. B. (2013). Influence of gender, parents' level of education and attachment quality on parent-adolescent conflict. *African Journal for the Psychological Study of Social Issues*, 16(2), 279-289.
- Öğüt, Ü. (1998). *Üst ve orta sosyo-ekonomik statülü Türkiyeli babalardan bir örnekle dâhilinde okulöncesi çağı çocukların yaş ve cinsiyeti ile annenin çalışma durumunun baba katılımına etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
- Paterson, J. E., Field, J., & Pryor, J. (1994). Adolescents' perception of their attachment relationship with their mother, father and friends. *Journal Youth and Adolescence*, 23(5), 579-600.
- Raja, S. N., McGee, R., & Stanton, W. (1992). Perceived attachment to parents and peers and psychological well-being in adolescence. *Journal of Youth and Adolescence*, 21, 471-485.
- Rathus, S. A., & Nevid, J. S. (1986). *Adjustment and growth: The challenges of life* (3rd ed.). New York, NY: Holt, Rinehart and Winston.
- Ryan, A. (2001). The peer group as a context for the development of young adolescent motivation and achievement. *Child Development*, 72, 1135-1150.
- Ryan, R., & Deci, E. (2000). Self-determination theory and the facilitation of intrinsic motivation, social development, and well-being. *American Psychologist*, 55, 68-78.
- Sağınç, N. (2011). *Üniversite yaşamına uyum sürecine etki eden faktörler ve birbirleri ile ilişkileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Salami, S. O. (2011). Psychosocial predictors of adjustment among first year college of education students. *US-China Education Review*, 8(2), 239-248.
- Saygılı, S., & Çankırılı, A. (2013). *Baba olma sanatı* (5. baskı). İstanbul: Zafer Yayınları.
- Steinberg L. (2007). Risk-taking in adolescence: New perspectives from brain and behavioral science. *Current Directions in Psychological Science*, 16, 55-59.
- Strahan, E. Y. (2003). The effects of social anxiety and social skills on academic performance. *Personality and Individual Differences*, 34(2), 347-357.
- Totan, T., (2008). *Ergenlerde zorbalığın anne, baba ve akran ilişkileri açısından incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Trinke, S. J. (1995). *Hierarchies of attachment relationships in adulthood* (Unpublished master thesis). Simon Fraser University, Canada.
- Trinke, S. J., & Bartholomew, K. (1997). Hierarchies of attachment relationships in young adulthood. *Journal of Social and Personal Relationships*, 14(5), 603-625.
- Weisel, A., & Kamara, A. (2016). Attachment and individuation of deaf/hard-of-hearing and hearing young adults. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*, 10(1), 51-62.
- York-Anderson, D., & Bowman, S. (1991). Assessing the college knowledge of first-generation and second-generation college students. *Journal of College Student Development*, 32, 116-122.
- Zubaroglu, S., & Şayan, D. (1997). Gender, place of birth, place of residence and symptoms of Boğaziçi University students. *International Round Table for the Advancement of Counseling in Health Care*, Cambridge, UK.